
FOLKETINGET

Europaudvalget og Klima-, Energi- og Bygningsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 8. februar 2012

Grønbog om innovative belysningsteknologier

Sammenfatning

Europa-Kommissionen fremlagde den 15. december 2011 en grøn bog om udviklingen af innovative belysningsteknologier i Europa. LED-belysning er ifølge Kommissionen en af de mest energieffektive og fleksible former for innovativ belysning og giver en energi- og pengemæssig besparelse på op til 70 pct. sammenlignet med andre belysningsteknologier. Derudover kan LED-belysning være med til at opfylde EU's mål i Europa 2020 strategien om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst – herunder især målet om at øge energieffektiviteten i EU med 20 pct. i 2020. Men samtidig kan det bidrage til at styrke den europæiske industris konkurrenceevne og skabe vækst og arbejdspladser i Europa. Fristen for svar på grønbogen er den **29. februar 2012**.

Innovative belysningsteknologier

I. Baggrund og indhold

Glødelamper er under udfasning i EU og er ved at blive erstattet af nye mere energieffektive og miljøvenlige belysningsteknologier – herunder såkaldt "faststoffbelysning", som ifølge Europa-Kommissionen er den mest innovative nye teknologi på markedet¹. Kommissionen fremlagde derfor den 15. december 2011 en grønbog om udviklingen af innovative belysningsteknologier i Europa².

Faststoffbelysning er ifølge Kommissionen en af de mest energieffektive og fleksible former for belysning og giver en energi- og pengemæssig besparelse på op til 70 pct. sammenlignet med andre belysningsteknologier. En hurtigere udbredelse i Europa af faststoffbelysning er derfor vigtig af flere grunde. Bl.a. kan det være med til at opfylde EU's mål i Europa 2020 strategien om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst – herunder især målet om at øge energieffektiviteten i EU med 20 pct. i 2020, men samtidig bidrage til at styrke den europæiske industris konkurrenceevne og skabe vækst og arbejdspladser i Europa.

Kommissionen ser dog en række udfordringer i forbindelse med at få fremmet udbredelsen af de nye belysningsteknologier på markedet. Bl.a. er teknologien dyr, og brugerne er ikke bekendt med den og har derfor ikke tillid til den. Endelig mangler der ifølge Kommissionen tekniske standarder på området.

Formålet med grønbogen er at indlede en høring af EU-landenes regeringer, forsknings- og erhvervsinteressenter samt civilsamfundet om, hvordan EU bedst fremmer en hurtigere udbredelse af den nye teknologi.

Høringen løber indtil den 29. februar 2012, hvor der er mulighed for at udtale sig om sagen til Kommissionen.

II. Stort markedspotentiale i LED-belysning

Ifølge Kommissionen er der et stort potentiale i indførelsen af LED-teknologi til belysning. Den seneste teknologiske udvikling inden for LED-teknologien betyder, at det nu er muligt at anvende LED-belysning til f.eks. gadebelysning, belysning af udstillingsvinduer, mv. Kommissionen peger bl.a. på, at faststof

¹ Faststoffbelysning er baseret på lysemitterende halvledermateriale, som omdanner elektricitet til lys og omfatter belysning ved hjælp af lysdioder (LED) og organiske lysdioder (OLED).

² KOM(2011)889 af 15. December 2011.

belysningen kan erstatte ældre belysning i over 90 millioner traditionelle gadelygter i Europa. Problemet er bare, at der er stramme kommunale budgetter de fleste steder. De lokale myndigheder er derfor tilbageholdende med at erstatte gamle gadelygter med den nye teknologi i større omfang på grund af relativt høje startomkostninger.

Kommissionen foreslår derfor, at man skal etablere "pionermarkeder" for faststofbelysning i byer ved, at de ansvarlige kommunale myndigheder på et tidligt stadium indgår aftaler med belysningsindustrien om indførelsen af faststofbelysning.

Med hensyn til indførelsen af LED-belysning i offentlige bygninger findes der allerede en række politiske og lovgivningsmæssige instrumenter i EU, som kan anvendes til dette formål. Bl.a. kan grønne offentlige indkøb anvendes af offentlige myndigheder til støtte for en bredere indførelse af energieffektiv belysning i offentlige bygninger. Også forslaget til energieffektivitetsdirektiv, som i øjeblikket er til forhandling i Rådet og i Parlamentet, indeholder elementer, som kan fremme indførelsen af LED-belysning i offentlige bygninger³.

Kommissionen foreslår desuden følgende for at sætte skub i skabelsen af et marked for faststofbelysning:

- Offentlige myndigheder skal opfordres til at fremme en bred anvendelse af LED-belysningsteknologier, når de renoverer offentlige bygninger.
- EU-landene opfordres til at give private forbrugere incitament til at udskifte de nuværende belysningssystemer i deres hjem med faststofbelysning.

III. Konkurrencedygtig europæisk belysningsindustri

Selv om Europas belysningsindustri ifølge Kommissionen er stor og i verdensklasse, er den under betydeligt pres fra især nye asiatiske aktører fra LED-baggrundsbelysningsindustrien for fladskærme og tv-apparater, som er på vej ind på markedet for almen LED-belysning.

Der er derfor behov for at løse en række centrale problemstillinger i forbindelse med udviklingen og konkurrencedygtigheden af den europæiske belysningsindustri.

³ F.eks. foreslås det her, at offentlige myndigheder normalt kun skal købe belysning, som hører til i højeste energieffektivitetsklasse, som det ifølge Kommissionen snart vil være tilfældet med LED-belysning.

Især skal Europa blive bedre til at omsætte gode ideer og innovation til salg-bare belysningsprodukter. Men europæiske virksomheder skal ifølge Kommissionen bl.a. også træffe nogle vigtige strategiske beslutninger om, hvorvidt man fortsat kan fremstille belysningsprodukter i Europa i fremtiden, og hvordan man bedst sikrer forsyningen af knappe råmaterialer, som er nødvendige for produktionen af faststofbelysning⁴.

Ifølge Kommissionen vil den videre udvikling af den europæiske belysningsindustri især afhænge af følgende faktorer:

- **Standardisering:** Udvikling og anvendelse af standarder samt effektiv promovering af disse på verdensplan kan give europæiske virksomheder en førerposition.
- **Intellektuel ejendomsret og innovation:** Adgang til intellektuelle ejendomsrettigheder er en central faktor for konkurrence og innovation inden for faststofbelysning.
- **Adgang til kapital:** Innovative små og mellemstore virksomheder skal have bedre adgang til investeringsvillig kapital med lave omkostninger, så de kan investere hurtigt i nye LED-belysningsteknologi.
- **Læring og uddannelse:** Der er behov for at belysningsindustrien tiltrækker og uddanner nye videnskabsfolk og ingeniører, men også at der uddannes elinstallatører, forhandlere, belysningsdesignere og planlæggere, så de ved hvordan de nye produkter installeres og anvendes bedst muligt.

IV. Hvad kan EU gøre fremover?

EU er ifølge Kommissionen allerede i gang med at støtte udbredelsen af de nye belysningsteknologier gennem en række forskellige initiativer. Det sker navnlig gennem direktiverne om miljøvenligt design og energimærkning samt forordningen om økomærkning for lyskilder.

Men der er ifølge Kommissionen brug for yderligere tiltag, hvis man skal fremskynde udbredelsen af faststofbelysning i Europa.

Kommissionen overvejer på denne baggrund følgende initiativer:

- Vedtage et mandat til de europæiske standardiseringsorganisationer for udviklingen af standarder sammen med industrien og relevante in-

⁴ F.eks. kontrollerer Kina ifølge Kommissionen i øjeblikket 95 pct. af verdens beholdning af sjældne jordarter og har taget skridt til at begrænse eksporten af dem betydeligt.

teressenter samt i samarbejde med internationale standardiseringsskanser.

- Skabe øget opmærksomhed om faststofbelysningsteknologier i hele EU ved at demonstrere deres innovative karakter i offentlige og kommercielle rum.
- Tage initiativer som kan støtte industrien inden for bl.a. "Horisont 2020" - det nye rammeprogram for forskning og innovation, den nye samhørighedspolitik for perioden 2014 - 2020, ændringen af reglerne for statsstøtte, etableringen af nye finansielle instrumenter til støtte for centrale støtteteknologier og etableringen af en ordning til overvågning af fremskridt i implementeringen af centrale støtteteknologier.

Med Horisont 2020 foreslås en gradvis ændring af EU's forsknings- og innovationsindsats inden for "fotonik" i almindelighed og faststofbelysning i særdeleshed⁵. I følge Horisont 2020 skal Kommissionen overveje at støtte etableringen af offentlig-privat partnerskaber inden for fotonik. Kommissionen opfordrer derfor berørte parter på faststofbelysningsområdet til at deltage i udarbejdelsen af sådanne offentlig-private partnerskaber.

Endelig foreslår Kommissionen i investeringsprioriteringerne for den nye samhørighedspolitik (2014-2020), at der indføres centrale støtteteknologier (herunder faststofbelysning) som led i regionale intelligente specialiseringsstrategier. Det vil indbefatte mekanismer, der kan anvendes af de europæiske regioner til for centrale støtteteknologier at understøtte teknologisk og anvendt forskning, pilotprojekter, tidlig produktvalidering og storstilede demonstrationsaktioner samt avanceret fremstillingskapacitet.

Med venlig hilsen

Morten Knudsen
(3695)

.

⁵ Fotonik er en teknologi, der beskæftiger sig med generering og styring af lys samt andre former for elektromagnetisk stråling. Fotonik beskæftiger sig med udnyttelse af fotoner i samarbejde med eller til erstatning af elektroner inden for en lang række teknologiske discipliner, hvor opgaverne traditionelt har været udført rent elektronisk.